

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ערר 1114-22

לפני כבוד חברי הוועדה:
נדב כנען, עו"ד - יו"ר
אריאל ז'יטניצקי, רו"ח ועו"ד - חבר

אמיר סלימאן, מס' 25935172
ע"י רו"ח נזאר ערטול

העורר:

נ ג ד

רשות המסים - היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
דוא"ל: corona.ararim@taxes.gov.il

המשיבה:

החלטה

1. העורר, עוסק מורשה, הגיש מספר בקשות למענקים עבור תקופות זכאות שונות, ובכלל זאת את הבקשה מיום 17.1.21 למענק נשוא הערר שלפנינו, עבור תקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020, בסכום של כ-128,000 ש"ח.
2. ביום 23.2.21 הועברה לחשבון העורר מקדמה בסכום של 76,883 ₪.
3. ביום 15.3.21 דחתה המשיבה את בקשת העורר וקבעה כי מאחר שמחזור העסקאות שלו בשנת 2020 היה גבוה בכ-58% ממחזור העסקאות בשנת 2019, ניתן להסיק כי הוא לא נפגע ממשבר הקורונה. בהתאם לכך התבקש העורר להשיב את סכום המקדמה שקיבל.
4. ביום 8.4.21 הגיש העורר השגה על החלטת הדחייה של המשיבה, וזו נדחתה ביום 15.12.21, בטענה כי קיימת תנודתיות במחזורי ההכנסות של העורר גם בשנת 2019 וגם בשנת 2020, והשוואה בין המחזורים אינה מעידה על ירידה בתקופת הזכאות הנובעת ממשבר הקורונה, ובכך מפרה את הדרישה לקיומו של קשר סיבתי הקבועה בחוק התכנית הכלכלית (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן – "החוק").
5. מכאן הערר שלפנינו, שהוגש ביום 30.1.22. יצוין כבר עתה, כי מלבד דוחות ה-ESNA לשנים 2019 ו-2020, לא צורפו מסמכים נוספים לערר.
6. ביום 2.3.22 הגישה המשיבה כתב תשובה בתיק. בהמשך לכך התיק נקבע לדיון, וניתנה לעורר האפשרות להגיב לכתב התשובה (ובכלל זאת לטענות המשיבה בדבר היעדר קשר סיבתי בין נגיף הקורונה לבין הירידה שנרשמה בהכנסותיו בתקופת הזכאות), וכן לצרף לתגובה זו כל מסמך העשוי לתמוך בטענותיו, וזאת עד ליום 14.3.22 (החלטה מיום 6.3.22).
7. על אף האמור, העורר לא הגיש תגובה לתשובת המשיבה וממילא לא צירף מסמכים נוספים לתמיכה בטענותיו, עד למועד שנקבע ועד בכלל.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

8. ביום 12.4.2022 התקיים דיון בערר.
9. להשלמת התמונה יצוין כי במהלך הדיון מסרו הצדדים, במענה לשאלות הוועדה, כי בקשתו של העורר למענק (בסכום של כ-24,000 ₪) עבור תקופת הזכאות מרץ-אפריל 2021 התקבלה על ידי המשיבה, אך כי בקשתו למענק עבור תקופת זכאות המקבילה בשנת 2021 נדחתה, ובהמשך לכך נדחתה גם ההשגה שהוגשה בעניין.

טענות העורר

10. בערר שהגיש העורר טען כי בהתאם לחוק, המענק נבחן בכל תקופת זכאות בנפרד ואין קשר בין התקופות השונות, כך שאין מקום לבחון את הזכאות בהתאם לחישוב שנתי מצטבר. מכאן, שהנימוק שעליו התבססה המשיבה בהחלטתה, שלפיו מחזור ההכנסות השנתי ב-2020 היה גבוה יותר מהמחזור המקביל בשנת 2019, אינו רלוונטי ואינו עולה בקנה אחד עם רוח החקיקה, שתכליתה להעניק סעד מהיר באמצעות הנוסחה שנקבעה.
11. בעניין זה הפנה העורר לפסיקה הנוגעת לחישוב מס שבח המדגישה את חשיבות ההיצמדות לנוסחה שנקבעה, על מנת להגשים תכליות של יעילות, ודאות ויציבות, העומדות בבסיסם של דיני המס.
12. לטענת העורר, חלק ניכר מהעלייה במחזור ההכנסות לשנת 2020 נבע מההכנסות בחודשים ינואר ופברואר (המהווים כ-36% מסך ההכנסות בשנה זו), שקדמו להתפרצות הקורונה (שארעה בחודש מרץ 2020), ולכן אין מקום לחשב תקופה זו במסגרת ההשוואה השנתית.
13. לטענת העורר, העלייה בחודשים אלו (ינואר-פברואר 2020) מעידה כי אלמלא משבר הקורונה, מגמת העסק היתה להכפיל את מחזורי 2019 ואף מעבר לכך, כך שגם אם נרשמה עלייה כללית לעומת שנת 2019, מדובר בסכום נמוך יותר מאשר הסכום שצפוי היה להתקבל אלמלא המחזור. בהקשר זה מפנה העורר גם אל מחזור ההכנסות לשנת 2021, הגבוה יותר ממחזור 2020 בכ-150% (יצוין כי העורר לא צירף לערר או הגיש בהמשך את דו"ח ה-ESNA לשנת 2021).
14. בנוסף לכך הפנה העורר אל פסק הדין בעמ"נ (חיפה) 27710-06-121 ב.ג. ביטחון הצפון אבטחת מוסדות, ליווי טיולים ומתן שירותי רפואה נ' רשות המיסים בישראל (3.1.22), שם נקבע כי דרישת הקשר הסיבתי אינה נוגעת לכלל רכיבי הנוסחה אלא לשאלת ירידת המחזוריים בלבד.
15. בהמשך לכך טען העורר כי קבלת ההחלטה בהשגה שהגיש באיחור של 127 ימים מהמועד שנקבע, מצדיקה כשלעצמה את קבלת הערר, כפי שעולה מפס"ד ב.ג. ביטחון.
16. במהלך הדיון שהתקיים בערר טען העורר כי הוא נאלץ לקחת הלוואה בסכום של כ-350,000 ₪ בסוף חודש אוקטובר 2020, וזאת לנוכח הירידה ברווחי העסק באותה שנה ובניסיון להמשיך ולשרוד.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

טענות המשיבה

17. המשיבה טוענת כי ירידת המחזורים בשיעור שנקבע בחוק היא תנאי הבסיס לקבלת המענק, אך כי בחוק נקבע גם תנאי סף, שלפיו הירידה נגרמה במלואה בעקבות משבר הקורונה ולא מגורמים אחרים.
18. לטענת המשיבה, במקרה הנוכחי קיימות אינדיקציות ממשיות לכך שהעורר לא סבל פגיעה במחזוריו בעקבות נגיף הקורונה, שכן חלה עליית מחזורים משמעותית בהכנסותיו בין שנת הבסיס לבין שנת הקורונה, וזאת מבלי שהעורר מסביר או מתייחס לנתון זה בערר.
19. בנוסף לכך טענה המשיבה כי הכנסותיו של העורר היו תנודתיות גם בשנת 2019, טרם התפרצות נגיף הקורונה, וכללו גם מחזורים של אפס ₪ או שקלים בודדים.
20. לעניין טענת העורר שלפיה יש לקבל את הערר לנוכח האיחור שחל בקבלת החלטה בהשגה, טענה המשיבה בהרחבה כי המועד בחוק לקבלת החלטה בהשגה נקבע ללא סנקציה בצדו, וזאת בשונה מהוראות בחוקי מס אחרים, שבמסגרתם נקבעה סנקציה מפורשת (שבהתאם לה, בהיעדר החלטה בתקופה שנקבעה דין ההשגה להתקבל). המשיבה הפנתה לפסקי דין שונים שניתנו בעניין זה. עוד טענה המשיבה כי שיטה זו נבחרה על ידי המחוקק ביודעין, לנוכח ההשלכות חסרות התקדים של מגפת הקורונה. בעניין זה הפנתה המשיבה לנתונים שונים הנוגעים למספר הבקשות וההשגות, ואף לכך שמספרם של אלו גדל משמעותית רק לאחר חקיקת החוק. כמו כן טענה המשיבה כי המחוקק קבע פתרון אחר לעיכוב האפשרי במתן החלטות בדמות הענקת מקדמות על חשבון המענק (כפי שניתנו לעורר במקרה שלפנינו), וכן כי ניתן לרפא את הפגם שבאי קבלת החלטה במועד באמצעות סנקציות חלופיות, כגון פסיקת הוצאות.

דין והכרעה

21. לאחר שבחנו את טענות הצדדים, את המסמכים שבתיק ואת המצב המשפטי, הגענו למסקנה כי החלטת המשיבה, שלפיה לא מתקיים הקשר הסיבתי הנדרש בין נגיף הקורונה לבין הירידה שנרשמה בהכנסות העורר בתקופת הזכאות בהשוואה לתקופת הבסיס, היא החלטה סבירה בנסיבות העניין, שאינה מצדיקה את התערבות ועדת הערר. נפרט להלן את טעמינו למסקנה זו.
22. החוק והחלטת הממשלה שקדמה לו (מס' 5015 מיום 20.4.20) נועדו לסייע לעסקים שנפגעו כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה. מדובר בסיוע שניתן כחלק משורת מהלכים שנועדו לשמר ככל הניתן את שרידותו של המגזר העסקי תחת המגבלות שנקבעו, ובתוך כך לצמצם ככל הניתן את הפגיעה בצמיחה ובמשק בכללותו.
23. התנאי הבסיסי למתן מענק הוא התקיימות ירידה במחזור ההכנסות בהשוואה הנערכת בין תקופת הזכאות לבין תקופת הבסיס (היינו – התקופה המקבילה בשנת 2019), וכן כי

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- שיעור הירידה עולה על השיעור שנקבע לאותה תקופה. אולם, אין די בירידת מחזורים כשלעצמה. סעיף 8(3) לחוק קובע תנאי נוסף: "הירידה במחזורי העסקאות כאמור בפסקה (2) נגרמה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה החדש."
24. דרישת הקשר הסיבתי עומדת בבסיס החוק והחלטת הממשלה, ומהווה תנאי מקדמי הכרחי לצורך קבלת החלטה על זכאות למענק. סוגית הקשר הסיבתי נדונה במספר רב של החלטות שניתנו על ידי ועדות הערר, שבהן עמדה הוועדה על חשיבותו ומרכזיותו של תנאי זה (ראו למשל: ערר 1030-21 א.ל. ניהול אולמות חתונה נ' רשות המיסים (24.3.2021); ערר 1007-21 יתד טכנולוגיות נ' רשות המיסים (8.3.2021)). נקבע כי עצם עמידתו של העסק בנוסחה המזכה במענק יוצרת מעין חזקה ראשונית בדבר התקיימותו של קשר סיבתי, אולם המשיבה יכולה להצביע על ממצאים המערערים הנחה ראשונית זו, ואז יועבר נטל ההוכחה אל העוסק להבהיר את הקשר בין ירידת המחזורים לבין התפשטות נגיף הקורונה (ראו למשל: ערר 1005-21 טי ג' את סיסטמס 2006 נ' רשות המיסים, 9.3.2021; ערר 1185-21 יגאל חיון הנדסה בע"מ נ' רשות המיסים, 22.8.2021).
25. במקרה שלפנינו, המשיבה הפנתה למספר אינדיקציות המטילות לכאורה ספק בהנחה בדבר התקיימות קשר סיבתי, ובמסגרת זו הצביעה על התנודתיות במחזורי ההכנסות של העורר עוד לפני התפרצות הקורונה, ועל כך שמחזור ההכנסות לשנת 2020 כולה היה גבוה מהמחזור לשנת 2019.
26. ואמנם, מהשוואה דו-חודשית בין השנים 2019 ל-2020 עולה כי למעט החודשים מרץ-אפריל ונובמבר-דצמבר, נרשמה דווקא עלייה משמעותית ביותר בהכנסות העורר בתקופות מאי-יוני (1,034,817 ₪ בשנת 2020 לעומת 307,006 ₪ בשנת 2019), ביולי-אוגוסט (619,935 ₪ בשנת 2020 לעומת 159,000 ₪ בשנת 2019), וספטמבר-אוקטובר (486,751 ₪ בשנת 2020 לעומת 230,000 ₪ בשנת 2019). מדובר בעלייה בשיעור של מאות אחוזים, שאינה עולה בקנה אחד עם טענת העורר כי עסקו נפגע ממגפת הקורונה (יצוין כי גם בחודשים ינואר ופברואר 2020 חלה עלייה משמעותית לעומת החודשים המקבילים בשנת 2019, אך מאחר שמדובר בחודשים שקדמו להתפרצות הקורונה הם אינם רלוונטיים לחישוב זה).
27. בהמשך לכך, גם הסתכלות רחבה יותר על הכנסות העורר בין החודשים מרץ-דצמבר 2020, כלומר מבלי להביא בחשבון את החודשים ינואר ופברואר 2020 (שקדמו כאמור להתפרצות הקורונה) מעלה כי הכנסות העסק גדלו בצורה משמעותית בהשוואה לשנת 2019, מסכום של 2,120,270 ₪ בשנת 2019 כולה לסכום של 2,555,504 ₪ בחודשים מרץ-דצמבר 2020. מדובר בעלייה של למעלה מ-20% בהכנסות, וזאת על אף שמדובר בתקופת השיא של מגבלות הקורונה והסגרים וכן בהשוואה בין 10 חודשים בלבד בשנת 2020 לעומת 12 חודשים בשנת 2019.
28. בנוסף לכך, עיון בהכנסות העורר מעלה כי אלו היו תנודתיות באופן ניכר גם במהלך שנת 2019, ונעו בין הכנסות אפסיות בחודשים פברואר ואוקטובר 2019 להכנסות של כמעט חצי מיליון ₪ בחודש דצמבר 2019. תנודתיות זו במהלך השנה שקדמה למגפת הקורונה

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- מחזקת את המסקנה כי הסתכלות מוגבלת לתקופה של חודשיים בלבד (תקופת הבסיס) אינה משקפת בצורה אמיתית את הכנסות העורר, וכי יש מקום והצדקה להרחיב את ההסתכלות להתבוננות שנתית, כפי שנעשה כאמור, לצורך בחינת הקשר הסיבתי.
29. בהמשך לכך יש לומר, כי הכנסות העורר בתקופת בסיס זו של נובמבר-דצמבר 2019 (854,261 ₪) גבוהות יותר בצורה ניכרת מהכנסותיו בחודשים שקדמו לכך, ולמעשה הן גבוהות יותר מהכנסותיו במהלך החודשים ינואר-פברואר 2019 (45,003 ₪), מאי-יוני 2019 (307,006 ₪), יולי-אוגוסט 2019 (230,000 ₪) וספטמבר-אוקטובר 2019 (230,000 ₪) **גם יחד**. במילים אחרות, הכנסותיו של העורר בתקופה זו של חודשיים בלבד גבוהות יותר מאשר הכנסותיו **בשמונה חודשים קודמים** בשנת 2019 (מחזור ההכנסות הדו-חודשי הגבוה ביותר של העורר בשנת 2019 היה במרץ-אפריל (525,000 ₪) וגם הוא היה נמוך יותר בצורה משמעותית של כ-60% ממחזור ההכנסות בתקופת הבסיס שלפנינו, כאמור לעיל).
30. מנתונים אלו מתקבל אפוא הרושם כי הכנסות העורר לא נפגעו כתוצאה מהתפרצות הקורונה, וכי הירידה שנרשמה בתקופת הזכאות (נובמבר-דצמבר 2020) בהשוואה לתקופת הבסיס המקבילה ב-2019 היא ירידה נקודתית ולא משקפת, הנובעת בעיקרה מהכנסות גבוהות באופן חריג בתקופת הבסיס בשנת 2019.
31. לא למותר לציין בהקשר זה, מעבר לצורך ולהשלמת התמונה, כי בדיון שנערך בערר עלה כי מצבת העובדים של העורר גדלה בצורה משמעותית בשנת 2020 (5 עובדים בשנת 2019 לעומת 9 עובדים בשנת 2020, ראו עמ' 6 לפרוטוקול הדיון), נתון המחזק אף הוא את המסקנה כי העסק לא נפגע, אלא דווקא גדל והתרחב, במהלך שנת 2020.
32. אינדיקציות אלו מערערות אפוא את ההנחה הראשונית בדבר קיומו של קשר סיבתי, ומעבירות את נטל ההוכחה לעניין זה אל כתפי העורר. אולם, במקרה שלפנינו נראה כי העורר לא עמד בנטל זה, ולא סיפק הסברים, נתונים או מסמכים העשויים לשכנע כי אמנם התקיים קשר סיבתי בין התפרצות הקורונה לבין הירידה שנרשמה בהכנסות בתקופת הזכאות בהשוואה לתקופת הבסיס, לא בעת הגשת ההשגה, לא בעת הגשת הערר ואף לא במהלך הדיון שהתקיים.
33. מעבר לנתונים הכספיים השונים, התומכים כאמור במסקנה כי לא מתקיים קשר סיבתי, העורר לא טען כמעט דבר בנוגע לאופן הקונקרטי שבו עסקו נפגע כתוצאה ממשבר הקורונה. למעשה, רק בעת הדיון, במענה לשאלות הוועדה, נודע לראשונה כי עיסוקו של העורר הוא בתחום קבלנות החשמל. מלבד טענה כוללת שלפיה ירידת ההכנסות בתקופת הזכאות נשוא הערר נבעה כתוצאה מהסגר שהוטל על המשחק בחודשים שקדמו לכך (ספטמבר-אוקטובר 2020), העורר לא הסביר, וממילא לא הוכיח כנדרש בראיות, כיצד פגעה בו מגפת הקורונה באופן קונקרטי, באמצעות התייחסות לאופי העבודה ביחס למגבלות שהוטלו, לסוגי הלקוחות והעובדים וכיוצא בזה. אין צורך לומר, כי העורר לא המציא ראיות להזמנות עבודה שבוטלו או נדחו. בנסיבות אלו לא ניתן להסתפק בטענה

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- הכללית כי העסק נקלע לתקופה של אי-ודאות והושפע ממגפת הקורונה כמו כל העסקים, כפי שטען העורר.
34. עוד יובהר בעניין זה, כי העורר לא התייחס וממילא לא הוכיח את טענת הקשר הסיבתי, על אף שניתנו לו שתי הזדמנויות מיוחדות לעשות כן (לאחר הגשת הערר): ראשית, בהחלטת הוועדה מיום 6.3.22, שבמסגרתה ניתנה לו האפשרות להגיב לכתב התשובה **"ובכלל זאת לטענות בדבר היעדר קשר סיבתי בין נגיף הקורונה לבין הירידה שנרשמה בהכנסות במהלך תקופת הזכאות"**, וכן לצרף לתגובה זו כל מסמך העשוי לתמוך בטענותיו (זאת, במובן מסוים, לפני משורת הדין, שכן בהתאם לתקנה 2(ה) לתקנות התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) (סדרי הדין והמינהל בוועדת הערר), התשפ"א-2020, יש לצרף לכתב הערר כבר בעת הגשתו העתקים של כל המסמכים הנוגעים לעניין. בהתאם לכך נכתב גם בסעיף 6 לטופס הגשת הערר, שעליו חתם העורר, כי **"חובה לצרף העתקים של כל המסמכים הנוגעים לעניין"**). ושנית, לעניין מתן הסברים והבהרות, גם במהלך הדיון עצמו.
35. על אף האמור, העורר לא סיפק כל הסבר או הוכחה מניחים את הדעת בנושא זה, ומכאן שאין לו להלין אלא על עצמו. בעניין זה נקבע בהחלטה אחרת של ועדת הערר: **"העוררת לא הציגה ראיות כלשהן לתמיכה בטענותיה (חרף החלטות הוועדה בנושא) ודי בהתנהלות זו בכדי לקבוע כי העוררת לא עמדה בנטל הנדרש להתערבות הוועדה בהחלטת המשיבה. עורר המבקש מערכאה מינהלית להתערב בהחלטת הרשות, ראו שיפרוס את כל התשתית העובדתית על מנת שהוועדה תוכל לבחון את סבירות ההחלטה שהתקבלה על ידי הרשות."** (ערר 1837/21 חלפון רפי אחזקות (1993) בע"מ נ' רשות המסים, פסקאות 53-54, ניתן ביום 27.12.21).
36. נתייחס עתה לטענות הנוספות שהעלה העורר.
37. בערר שהגיש טען כזכור העורר כי אין מקום להסתכלות שנתית על ההכנסות וכי יש להיצמד לנוסחה שנקבעה בחוק הבוחנת כל תקופת זכאות בנפרד. אולם כפי שראינו לעיל, דרישת הקשר הסיבתי קבועה אף היא בחוק ומהווה תנאי סף הכרחי לצד הנוסחה, והיא מחייבת מטבעה הסתכלות רחבה יותר על נתוני ההכנסות, החורגת מההיצמדות אל תקופות הזכאות והבסיס בלבד. זאת, במיוחד כאשר הסתכלות זו מעידה על הכנסות תנודתיות או על הכנסות גבוהות יותר בשנת 2020, שהיא שנת קורונה, לעומת ההכנסות בשנת 2019 שקדמה למגפה, כפי שארע במקרה שלפנינו. לנוכח האמור יש לדחות את טענת העורר שלפיה יש להיצמד לחישוב הנוסחה בתקופת הזאות בלבד.
38. עוד נטען על ידי העורר, כי אין להביא בחשבון את החודשים ינואר-פברואר 2020 במסגרת החישוב השנתי, שכן חודשים אלו קדמו לקורונה. אולם כפי שראינו לעיל, גם חישוב ההכנסות בשנת 2020 ללא החודשים ינואר-פברואר מעיד על עלייה ניכרת בהכנסות, בשיעור של כ-20%, לעומת שנת 2019 כולה, ולפיכך גם טענה זו אינה יכולה לסייע לעורר.
39. טענה נוספת של העורר היא כי אלמלא משבר הקורונה מגמת העסק היתה להכפיל את מחזורי שנת 2019, כך שגם אם נרשמה עלייה בהכנסות בשנת 2020 לעומת שנת 2019 הרי

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

- שהיא נמוכה יותר מהעלייה שהיתה צפויה. בעניין זה הפנה כזכור העורר אל מחזור ההכנסות של העסק לשנת 2021, שלטענתו גבוה יותר מהמחזור לשנת 2020 בכ-150%.
40. מדובר בטענה בעלת אופי ספקולטיבי שנטענה בעלמא, ללא כל ראיה של ממש, ודי בכך כדי לדחותה. ניתן אף לומר כי טענה זו אינה בהכרח נתמכת בנתונים הכספיים, שכן הכנסות העורר בשנת 2019 היו כאמור תנודתיות ולא ניתן לראות בהן מגמה של עלייה מתמשכת, אלא של עליות וירידות. מגמה זו נמשכה למעשה גם בחודשיים הראשונים של 2020, שבהם ההכנסות (₪ 795,462) היו נמוכות יותר מאשר בחודשיים שקדמו להם (חודשי תקופת הבסיס נובמבר-דצמבר 2019, שהיו כאמור חריגים בגובהם). מכאן, שאין למעשה מקום להניח כי אלמלא הקורונה הכנסות העורר היו גבוהות יותר מהעלייה שנרשמה בפועל, עד לכדי הכפלה של מחזור ההכנסות לשנת 2019, כפי שטען. מדובר כמובן בתוצאה שהיא אפשרית מבחינה תיאורטית, אך ודאי שאין לומר כי היא מתחייבת, ובעניינו אף לא נחה דעתנו כי מדובר בהנחה שהיא סבירה בנסיבות העניין.
41. לבסוף יש לומר בהקשר כי הסתמכותו של העורר על ההכנסות בשנת 2021 (כ-5 מיליון ₪), כפי שנמסר במהלך הדיון) אינה בהכרח מסייעת לו. ראשית משום שאין מקום להניח כי אלמלא הקורונה, הכנסות העורר בשנת 2020 היו דומות או קרובות דווקא להכנסות בשנת 2021, וניתן באותה מידה להניח כי הגידול הטבעי והשיטתי בהכנסות שנרשם בפועל בין השנים 2019 (2.1 מיליון ₪), 2020 (3.3 מיליון ₪) ו-2021 (5 מיליון ₪), היה מתרחש ממילא, גם אלמלא הנגיף. שנית, עצם העובדה כי העורר רשם גידול כה משמעותי בהכנסות בין שנת 2019 לשנת 2021 (בשיעור של כ-135%), וזאת למרות שמחציתה הראשונה של שנת 2021 הושפעה אף היא בצורה משמעותית מהגבלות ומסגרים כתוצאה מהקורונה, מחלישה אף היא את הטענה לקשר סיבתי, ומחזקת את המסקנה כי העורר לא הרים את נטל הראיה הנדרש ממנו.
42. לנוכח האמור, הגענו לכלל מסקנה כי העורר לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח, בנסיבות העניין, כי קיים קשר סיבתי בין התפרצות נגיף הקורונה לבין הירידה שנרשמה בהכנסותיו בתקופת הזכאות (בהשוואה לתקופת הבסיס). לנוכח האמור יש לומר כי החלטת המשיבה בהשגה שניתנה היא סבירה (לכל הפחות), ואינה מצדיקה את התערבותה של הערכאה המנהלית.
43. לבסוף יש לדחות גם את טענת העורר, שנטענה בשולי הדברים, שלפיה יש לקבל את הערר בגין האיחור (של 127 ימים) שחל בקבלת החלטתה של המשיבה בהשגה, כפי שנקבע בפרשת ב.ג. בטחון הצפון.
44. בנסיבות העניין, בהתחשב בסכום המענק המבוקש (כ-128,000 ₪), במקדמה ששולמה לעורר בסכום של 76,883 ₪ ובמסקנתנו כי הוא אינו זכאי כלל למענק בהיעדר קשר סיבתי, אנו סבורים כי אין די באיחור כשלעצמו כדי להביא לקבלת הערר ולהצדיק את הפגיעה שתיגרם כתוצאה מכך לכספי ציבור. בעניין זה נקבע בהחלטה אחרת של ועדת הערר:

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

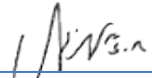
- "כאשר מדובר בעסק הזכאי למענק וקיימת מחלוקת לגבי גובה המענק, אין זה ראוי שהמשיבה תעכב קבלת המענקים החיוניים לשרידותם של אותם עסקים בשעת משבר כלכלי, רק בשל רצונה לבצע בדיקות נוספות וזאת תוך חריגה מהמועד הקבוע בחוק. מאידך, אנו סבורים כי יש להבחין בין מקרים אלה לבין מקרים בהם העוסק מלכתחילה לא זכאי למענק. קבלת ההשגות באופן גורף, רק לאור אי עמידת הרשות במועד הקבוע בחוק, פוגעת בקופה הציבורית, עלולה להביא למצב שישולמו כספים למי שאינו זכאי להם וזאת בניגוד לאינטרס הציבורי ולתכלית החקיקה." (ערר 1664/21 ארג'נטרו אחזקות בע"מ נ' רשות המסים, פסקאות 75-76, ניתן ביום 31.1.22).
45. עוד יצוין בהקשר זה, כי בפרשת ב.ג בטחון הצפון בית המשפט דן בסוגיית האיחור בבחינת 'למעלה מן הצורך', לאחר שטענות המערערת התקבלו מטעמים אחרים. בהמשך לכך נקבע בהחלטה אחרת של הוועדה כי יש "לתת את הדעת גם לכך שהליכים רבים מתנהלים בוועדת הערר לאחר שההחלטה בהשגה התקבלה באיחור. החלת כלל אוטומטי לפיו כל החלטה שהתקבלה באיחור מביאה לקבלת הערר, תעמוד גם היא בניגוד לתכליות העומדות ביסוד המענק, ותהא בלתי סבירה באורח קיצוני. כפי שפסק בית המשפט המחוזי בעניין ב.ג בטחון, הדגש בביקורת השיפוטית על מקרים של איחור במתן החלטה בהשגה, צריך להיות על תכלית ההסדר, תוך איזון בין מכלול ההוראות של החוק, שוועדת הערר נדרשת לשמור על קיומן." (ערר 1795/21 חיים ישראלי ובניו בע"מ נ' רשות המסים, פסקה 25, ניתן ביום 18.1.22).
46. במקרה שלפנינו, מאחר שהעורר קיבל מקדמה בסכום משמעותי ומשעה שנקבע כי הוא אינו זכאי למענק עבור התקופה נשוא הערר, כאמור לעיל, הרי שממילא אין לומר כי העיכוב שחל בקבלת ההחלטה בהשגה גרם לו נזק המצדיק מתן פיצוי בדמות קבלת הערר והמענק שהתבקש. מובן כי אין מקום להתעלם מהאיחור שחל בקבלת ההחלטה, וכי יהיה מקום להביאו במסגרת קביעת ההוצאות בתיק, כפי שיפורט להלן (ראו גם פסקה 81 להחלטה בערר ארג'נטרו לעיל).
47. לנוכח האמור לעיל הגענו למסקנה כי העורר אינו זכאי למענק עבור תקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020 נשוא הערר שלפנינו. על העורר להשיב את המקדמה שקיבל בהתאם להנחיות המשיבה לעניין פרישת תשלומים והפרשי הצמדה וריבית, כאמור בהחלטת המשיבה מיום 15.3.21.
48. בנסיבות העניין ולנוכח האיחור שחל בקבלת החלטה בהשגה, אין צו להוצאות. יובהר, כי אלמלא איחור זה נראה כי היה מקום לחייב את העורר בהוצאות, בהתחשב בסוגיית הגשת המסמכים ובמיוחד בתוצאה הסופית שאליה הגענו.
49. סוף דבר, הערר נדחה ללא צו להוצאות.

מדינת ישראל
ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 45 יום.
ניתנה היום, כ"ה ניסן תשפ"ב, 26/04/2022, בהעדר הצדדים.

אריאל ז'יטניצקי, רו"ח ועו"ד
חבר הוועדה

נדב כנען, עו"ד
יו"ר הוועדה